

VERSLAG 15

van de

FEESTVIERING TE RUSTENBURG

op

10 en 11 Februari 1909,

ter gelegenheid van het

50-JARIG BESTAAN DER GEREFORMEERDE
KERKEN IN ZUID-AFRIKA.

Prijs zes pence.

50 en meer exemplaren drie pence.

UITGEVER:

A. H. KOOMANS, Boek-, Papierhandelaar en Uitgever
Potchefstroom, Bus 123.

VERSLAG

van de Feestviering te Rustenburg

OP

10 en 11 Februarie 1909.

Ondanks de zware regens waren er toch vele afgevaardigden en belangstellenden opgekomen, zelfs uit de Kaapkolonie en Vrijstaat, om met de gemeente van Rustenburg op de gedenkwaardige dagen van 10 en 11 Februarie feestelijk samen te zijn. Ook de meesten onzer predikanten waren er.

De gemeente zorgde goedgunstig voor het vervoer heen en weer van Derby-station, waarvoor haar de oprechte dank toekomt van allen, die langs die route opgekomen waren, temeer omdat het vervoer over de natte wegen met veel moeite gepaard ging.

Inderdaad zal lang in gezegende herinnering leven wat wij daar hebben gezien en gehoord en genoten.

Reeds bij onze aankomst deden vage geruchten de ronde van een speciale opdracht, die ZHEd. Gestr. de Consul-Genr. der Nederlanden, de WelEd. heer F. M. Knobel van Pretoria, zou hebben ontvangen van H. M. Koningin Wilhelmina.

Omstreeks 4.30 's namiddags kwam ZHEd. Gestr. ingezelschap van de WelEd. heer F. C. Eloff dan ook aan, wat temeer gewaardeerd werd omdat hij, wegens de verspoeling van de Rustenburg-Pretoria-lijn per speciaal rijtuig komen moest van Krugersdorp.

De een nieuwsgieriger dan de ander, stormden we — de gemeente Rustenburg was goed opgekomen — naar de gedenkwaardige plaats der stichting.

FEESTVIERING.

Op Woensdag namiddag begon de feestviering van het Vijftigjarig bestaan der Geref. gem. te Rustenburg tevens het jubileum der Geref. Kerk in Zuid Afrika.

Onder begunstiging van schoon weder ging een grote schare naar de histories geworden Seringboom.

De geschiedenis herhaalt zich, want juist op het gewenste ogenblik hield de regen op, evenals op het ogenblik toen voor vijftig

jaren Ds. D. Postma de eerste dienst daar hield. Op het podium aan de voet van de boom namen plaats Ds. Louis Vorster pastor, loci, Z.E.G. Konsul-generaal Knobel, Z. Hooggel. Prof. Jan Lion Cachet, de oudste predikanten Ds. W. Snijman en Ds. L. J. du Plessis e. a. terwijl rondom 't podium 'n dichte menigte gemeenteleden en afgevaardigden zich verdrongen.

Ds. Vorster liet om ruim 5 ure zingen Ps. 68 vs. 14, deed 'n gebed en las Ps. 99. Daarna zeide Z.Ew. het volgende:

„We zijn heden hier samengekomen om 'n woord van welkom toe te roepen aan u geachte feestgenoten. Uit naam van onze gemeente, de oudste van onze Kerk, heet ik u allen hartelik welkom, vooral u, oude vaders en moeders die nog bij de stichting onzer kerk tegenwoordig zijt geweest. Ook u, jongeren die u nog herinnert hoe ge als kind daarbij waart. Hoe aangenaam was het ons steeds de ouden van dit feit te horen vertellen. Wij staan in hun plaats en zijn geroepen hun werk voort te zetten. Onze tegenwoordigheid alhier is 'n bewijs dat we het van plan zijn te doen.

Voorts heet ik u welkom, oudere predikanten die het eerst na de stichting der kerk in dienst zijt getreden. Onze oudste predikant is prof. Lion Cachet. Het is ons 'n grote vreugde dat hij tot hiertoe voor ons gespaard is.

Voorts is het ons 'n bijzondere vreugde hier tegenwoordig te zien de Konsul-generaal die H.M. de Koningin der Nederlanden vertegenwoordigt. We hebben vernomen dat Z. E. Gestr. hier is gekomen met 'n bijzondere opdracht. We willen hem fans in de gelegenheid stellen daaraan gevolg te geven aangezien hij reeds morgen weer vertrekt.

De aanwezigheid hier in ons midden van de Konsul-Generaal der Nederlanden brengt tedere snaren aan het roeren in het hart van ons Gereformeerden, en ook in ons als Afrikaanse Volk! We kunnen niet vergeten wat 't Nederl. volk voor ons gedaan heeft sedert de Grote Trek. Eén feit echter staat onvergetelik in de geschiedenis van ons volk opgetekend, en ook in 't hart van het Afrikaanse volk. H. M. de Koningin bewees ons 'n onvergetelike weldaad door de grootste staatsman van Z. Afrika te doen halen van deze stranden in tijden van grote benauwheid en op een van haar oorlogschepen over te brengen in veilige haven.

We heten U.Ed. Gestr. hartelik welkom in ons midden, als vertegenwoordiger dier Koningin. We hopen van harte dat de banden tussen uw Volk en het onze, die reeds nauw waren, nog hechter zullen worden. We hopen dat ons Volk H. M. geduriglik in de gebeden zal gedenken, vooral met het oog op de blijde verwachting van 'n

troonopvolger. Zegene God haar voor haar eigen Volk, voor ons Afrikaanse Volk en voor het mensdom in 't algemeen.

Na deze toespraak liet Z.Ew. zingen Ps. 105 vs. 1.

Alsnu stond ZH.Ed.Gestr. Konsul generaal Knobel op van zijn zetel, en sprak als volgt Prof. Cachet aan:

DE HULDIGING.

„Hooggeleerde Heer!—Ik acht het 'n bijzonder groot voorrecht en eer om u heden te mogen toespreken in de eerste plaats als Afrikaner en stamverwant, en dan als professor-theologikus van die kerk, die uw hart had van dat zij in deze grond geplant werd. Het is met 'n onuitsprekelijke hartelijkheid, dat ik wens, dat deze Kerk nog lang moge bloeien. Uw biografie heb ik met bijzondere belangstelling gelezen. Begonnen als onderwijzer van de Maatschappij tot Nut van 't algemeen, zijt gij steeds hooger geklommen. Gij werd 'n leerling van de hooggeroemde prof. Postma, totdat gij eindelijk geëerd werd met de benoeming tot professor-theologikus. Ik mag niet vergeten uwe literarische gaven en werkzaamheden te vermelden in de oude hoofdstad van Transvaal, waar zovele vrienden van mijn land wonen van welke Gij een der eerbiedwaardigste zijt. Het is mij 'n zeldzaam voorrecht u een boodschap te brengen van H. Majesteit, en u hartelijk geluk te wensen met het

jubiläum, waarover Ds. Vorster zo hartelijk heeft gesproken, met vermelding van de bijzondere genegenheid hier gekoesterd jegens het Moederland. Moge God geven, dat deze band niet alleen lang besta maar ook vaster gesnoerd worde. Mijn opdracht van H. Majesteit, mijne hoge Gebiedster, volvoer ik tans, wanneer ik u het officierskruis uitreik in de Orde van Oranje-Nassau, volgens het Koninklijk Besluit van 2 Jan. 1909, no. 53. Vergun mij het u op de borst te spelden en de verzekering uit te spreken, dat niemand meer waardig is dit te dragen dan gij. Hooggel. Heer.”

Nadat deze plechtigheid had plaats gevonden viel de menigte spontaan in met 't zingen van Ps. 134: 3.

PROF. CACHET.

Nu begon Prof. Cachet aldus te spreken: HoogEd.Gest. Heer. Ongetwijfeld is deze dag voor mij van grote betekenis en ik gevoel zeer diep de eer, niet alleen mij, maar ook de ganse Kerk, die ik vertegenwoordig, bewezen. Dit eerbewijs is mij 'n teken van de vurige belangstelling die H. Majesteit voor Zuid-Afrika heeft, een belangstelling die ten tijde gebleken is, en die we zeer diep gevoelen. Ik ben altijd Nederlander gebleven, hoewel in 1860 reeds hier gekomen. De band met het moederland heb ik nimmer verbroken. Met zijn vader-

land en volk breekt niemand die zijn volk lief heeft. Daarom gevoel ik dit bewijs van achting van de overkant der zee ten diepste. Ik gevoel mij klein bij deze zaak, gedenkende hoe ik in 1865 als onbekende jongeling te Rustenburg kwam. Bij dit eerbewijs buig ik mij nederig voor mijn God, die mij dit deed genieten. Hartelik dank ik u voor de grote moeite, die u genomen hebt om hier te komen tot deze plaats. Moge U de verzekering wegdragen dat deze gewaardeerd wordt.

Geliefde broeders en zuster! Als ik spreek als „Nederlander” dan spreek ik tevens als mede-Afrikaner. Mijn langste leeftijd heb ik hier doorgebracht; ik ben Afrikaner geworden en hier zal waarschijnlijk mijn graf zijn. Duidt mij niet ten kwade, dat ik terugdenk aan het moederland.

O, broeders, welk een zegen! Hier onder deze boom kwamen de ouden als een bevende kudde tezamen onder grote moeite. Tans wordt die kerk geëerd door een Vorstin uit verren lande. De afstand is wel groot, maar dit kan die band niet breken. Gij moogt, hoewel onderdang aan de Vorst die ons regeert, toch wel haar gedenken in stil gebed, die getoond heeft dat zij Z. Afrika liefheeft! Moge God haar zegenen onder de bijzondere omstandigheden, waarin zij verkeert, en ons gebed verhoren.

Voorts moeten wij met blijdschap gedenken de hulp,

die de Nederlandse kerk ons geschonken heeft. Ouden van dagen! Hadt gij dat ooit kunnen denken, dat onder deze boom onze kerk zo zou worden geëerd uit een ver land? God heeft het gedaan. Hem zij de ere.

Daarna gaf ZEerw. Dr. Los op om te zingen Ps. 72: 11 en sloot deze bijeenkomst met dankzegging. Op alle omstanders maakte de ganse plechtigheid grote indruk.

DE FEESTREDE.

Des avonds was de schare in het grote kerkgebouw vergaderd om de feestrede aan te horen. Prof. Cachet was de feestredenaar en sprak als volgt:

WelEerw. Broeders in de H. Bediening;

Eerwaarde Broeders, Ouderlingen en Diakenen, Geliefde Gemeente en ailen die hier vergaderd zijt:

Genade, Barmhartigheid en Vrede zij U rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd, van God onzen Vader, door de werkingen des H. Geestes, om Jezus Christus wil. Amen.

Hartelijk welkom aan deze plaats, waar eene halve eeuw geleden eene kleine schare bijeenkwam om in den naam des Heeren de banier der Gereformeerde leer weder op te heffen, en de leer der vaders, gegrond op

Gods Woord weder in eere te brengen in dit ons land. Het was eene kleine schare, niet vele rijken en machtigen, er was slechts één leeraar; maar er werd gevoeld, dat men sterk was in den Heere. En nu. — Na vijftig jaar vereenigd in dit groote kerkgebouw, is zekerlijk onze eerste behoefte God te danken, die het kleine scheepje onzer Kerk bewaard en geleid heeft tot nu toe. Die behoefte om te danken en feest te vieren, werd door de gansche Kerk gevoeld, en dit was de reden, waarom onze laatste Synode besloot dezen dag te stellen en af te zonderen tot een feestdag. Moge dan ook onze feestviering zijn ter eere Gods en tot versterking onzer zielen.

Twee vragen komen als van zelf bij ons op: sloegen onze vaderen den rechten weg in toen zij besloten op zijde te staan, en behooren wij in ons op zijde staan te volharden. Zullen wij nu op deze vragen tot volkomene zekerheid voor ons zelve geraken, dan is het bepaald noodig, dat wij de roeping der Kerk wel verstaan. Daarom wenschen wij u eenige oogenblikken bij die roeping te bepalen.

In den brief aan Timotheus schrijft Paulus aan zijn geliefden leerling aangaande het bestuur der gemeente Gods en geeft hem voorschriften, hoe hij zich in de gemeente moet gedragen. In het derde hoofdstuk beschrijft hij de kerk als een gebouw, en in het 15de vers spreekt hij van haar als

een pilaar en vastigheid der waarheid. Laten wij bij deze woorden eenigen tijd stilstaan.

I TIMOTHEUS III: 15.

Maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt weten, hoe men in het huis Gods moet verkeeren, hetwelk is de Gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

Met de zonde kwam de leugen in de wereld, Satan loog en predikte het eerst een valsche leer.

Alles in het Paradijs predikte „God is liefde,” God predikte dit ook als Hij tot Adam sprak in den wind des daags. Zoo lang de mensch die groote waarheid vasthield was hij veilig; maar zoodra hij luisterde naar de valsche leer van Satan viel hij. „God heeft u niet lief,” zo sprak Satan. De mensch nam dit aan, en stond tegen God op. Met het hoofdstuk over God begon de ketterij.

Maar ook reeds in het Paradijs werd de dwaling tegengesproken. God gaf in de moederbelofte uitzicht op verlossing, op vernietiging van den booze, en aan de Kerk werd opgedragen de waarheid tegenover de leugen te stellen. Dit deed de Kerk ook. Wij vinden reeds bij Enos de plechtige samenkomsten om den naam des Heeren aan te roepen; wij vinden Henoch als prediker der gerechtigheid, en zekerlijk waren er nog velen in zijn tijd, die de waarheid liefhadden. Doch ook in het paradijs der Kerk kwam de

slang. De kinderen Gods vermengden zich met de kinderen der menschen, de leugen sloop in en scheen te zegevieren. God kwam tusschenbeide en de ark bewaarde de waarheid. De kerk in de ark, hoe klein ook in getal, droeg de waarheid. Opnieuw steekt de leugen het hoofd op. Van Babel begint de afgoderij en de mensch buigt zich voor de werken van Gods hand of voor zijn eigen handenwerk, doch de waarheid gaat niet verloren. In het huis van Abraham wordt zij als een kostbaar kleinood geborgen, als een heerlijk zaad in goede aarde geplant, om op haren tijd als een sterke boom te worden aanschouwd.

Het geslacht van Abraham wordt een volk, en nu worden de groote waarheden bij Sinai door God zelf gegraveerd op steen, en afgebeeld door de ceremonien en plechtigheden van Israel. De tien geboden des Heeren zijn niet slechts geboden om den mensch te zeggen wat hij doen moet: maar zij zijn leerstellingen. Gods eenheid, Gods heiligheid, Gods rechtvaardigheid, Gods liefde, deze leerstukken der kerk worden van Sinai's top door God zelf verkondigd. De verzoening door het bloed van den Middelaar wordt afgeschilderd in de offeranden. Die leerstellingen werden aan de Kerk toebetrouwd, en om ze zuiver te bewaren werd het priester ambt ingesteld een ambt dat blijven moest, totdat de groote Hoogepriester Jezus Christus komen zou.

DE ROEPING DER KERK in het O. Testament was de waarheid te bewaren en de roeping van de kerk in het N. Testament is niet anders. Als Jezus de aarde verlaat, zegt Hij tot de Zijnen: „Onderwijst al de volken.” Maar nog dan in het O. Verbond treedt de Kerk op als onderwijzeres. Zij bewaart nu niet alleen de waarheid, maar zij moet die ook overal verspreiden. Als onderwijzers gaan de Apostelen uit, en voor het eerst hooren vele volken de waarheid Gods. De leugen is echter niet overwonnen. In hun leven hadden de Apostelen reeds te strijden met allerlei ketterijen; valsche leer dringt de Kerk binnen, de strijd tegen de leugen wordt steeds gevoerd, de Kerk kan geen oogenblik rusten, het zwaard moet steeds in de hand zijn. De oude geloofsbelijdenissen en oude formulieren zijn hiervan getuigen.

Niettegenstaande de strijd in de eerste eeuwen door de Kerk tegen de leugen gevoerd, schijnt het toch of die zal zegevieren. Met allerlei dwalingen wordt de waarheid overdekt, dik zijn de sluiers die om de waarheid gewonden worden. opdat de menschen haar aangezicht niet meer zouden aanschouwen. Nog was de waarheid in de Kerk, maar slechts enkelen kenden haar; de menigte zag slechts het leugenkleeid dat men over haar aangezicht had geworpen. Zoo blijft het, totdat God uitkomst geeft. DE HERVORMING komt. Wat is waarheid? is de

angstkreet van duizenden, die als uit den slaap der dwaling door het bazuingschal der Hervormers worden opgeschrikt. Men keert zich opnieuw tot het Woord Gods om de waarheid te zoeken. Vooral deed de Gereformeerde kerk die vraag. Luthers strijd tegen Rome begon met den strijd over één leerstuk, namelijk: de rechtvaardiging uit het geloof. En langzamerhand werden zijne oogen geopend om ook andere dwalingen der Roomsche kerk te zien. Zwingli en inzonderheid Calvijn tastten de bedorvene kerk in den grond aan. „Wij willen de waarheid, de geheele waarheid en niets dan de waarheid,“ Dit was hunne leus, en zoo keerden zij zich naar het Woord der Waarheid, het Woord Gods. Dikwijls heeft men de Hervormers en de mannen, die na hen kwamen verweten, dat zij zich te veel bepaalden tot leerstellingen en te weinig de innerlijke godsdienst voorstonden. Dit verwijt is geheel onverdiend. Lees eens aandachtelijk de belijdenis en de formulieren onzer kerk, en gij zult zien hoe diep en ernstig de opstellers van die belijdenisschriften hunne taak volvoerden. Er spreekt een innig godsdienstig gevoel uit. Hun hart spreekt en niet alleen hun hoofd.

Ongetwijfeld was de leer hun dierbaar, omdat zij een antwoord zochten op de vraag: „Wat is waarheid?“ Die vraag werd door hen niet gedaan met een Pilatus hart maar als heilbegeerige zondaars, die verlossing zochten. Zij

moesten dit weten, omdat zij rust zochten voor hunne zielen. Zij konden niet tevreden zijn met vage woorden; zij wilden vasten grond hebben onder hunne voeten.

De vraag: wat is waarheid? werd ook bij de Hervorming verschillend beantwoord. Dit moet ons niet verwonderen, als wij letten op het verschillend standpunt van Luther en de Gereformeerde Hervormers. De Protestantsche kerken zijn dan ook in tweeën gedeeld, de Luthersche en Gereformeerde richting. Luther zocht zooveel mogelijk van de Roomsche kerk te behouden wat niet bepaald streed tegen den Bijbel; de GEREFORMEERDEN WILLEN SLECHTS GODS WOORD en Gods Word alleen. Alles wat niet op Gods Word gegrond was, hoe goed het ook mocht schijnen werd verworpen. Treffend komt dit uit in het u welbekende zevende Artikel van onze geloofsbelijdenis, waar uitdrukkelijk gezegd wordt, dat wij de geheele wijze van den dienst, die God van ons eischt, „aldaar d.i. in het Woord in het lange beschreven is, zoo is het den menschen, al waren het zelfs Apostelen, niet geoorloofd anders te leeren dan ons nu geleerd is door de Heilige Schriften; ja, al ware het ook een engel uit den hemel, gelijk de Apostel Paulus zegt: Want terwijl het verboden is den Woorde Gods iets toe te doen of iets af te doen, zoo blijkt daaruit wel, dat

de leere daarvan zeer volmaakt en in alle manieren volkomen is" Vasthouden aan het Woord is wat de Gereformeerde Kerk bijzonder onderscheidt.

Onze vaders in hunne eenvoudigheid gevoelden, dat, om dit karakter der Gereformeerde Kerk te bewaren, zij gedwongen werden op zijde te staan. Onze vaders en oudere broeders konden niet anders. Na jaren lang gesmacht te hebben naar de zuivere leer en dienst, gaf God uitkomst, een uitkomst, die met dankbaarheid en blijdschap werd ontvangen. Het is niet mijn doel, hier eene geschiedenis der afscheiding te geven. Op verzoek der Curatoren heb ik dit gedaan in het onlangs verschenen werk, „Het Gedenboek" en andere sprekers zullen de gemeente er wel aan herinneren. Dit zij genoeg, de afscheiding in Zuid-Afrika ontstond omdat men eenvoudig naar Gods Woord, God wilde dienen.

IN ONZEN TIJD vindt men velen, en onder hen ook gelovigen, die met minachting nederzien op hen, die prijs stellen op de zuiverheid der leer. „Weg met de leerstellingen! roept men luide; „geef ons een kerk, eene Christelijke kerk waarin allen, hoe zij ook mogen verschillen over sommige waarheden, kunnen tezamen wonen. Op het leven, op werken voor Christus komt het aan, de leer is van minder beteekenis. Weg met alle leerstellingen, weg met alle dogmatiek." Van daar

dat men steeds ijvert om te vereenigen, dat men de kostbaarste leerstukken beschouwt als zaken van minder belang, dat men om vereeniging te verkrijgen, zooveel mogelijk wil toegeven, alsof de de leer der kerk een zaak van menschen, en niet van God was. Wel erkennen wij dat de bitterheid van vroegere tijden af te keuren is, maar nog gevaarlijker is het uitwischen der grenzen nu aan de orde van den dag.

Een Kerk zonder leer is als een gebouw zonder balken, -dat niet kan blijven bestaan. Het GEBREK AAN LEERSTELLIG ONDERWIJS in ons land wordt dan ook wel openbaar. De droevigste verschijnselen worden gezien. De wonderlijkste sekten uit Engeland en vooral uit Amerika, waar het uitwischen der grenzen bijzonder geliefd wordt, vinden in Zuid-Afrika onder de Hollandsche Afrikaners een vruchtbaren akkergrond. Sabatariers; Wederdoopers; Doweieten; Christian Scientisten; wonderdoeners en personen, die verkondigen dat de gaven der talen wederom aan hen geschonken is worden door scharen gevolgd. Dit kan ook niet anders. Een volk dat niet onderwezen wordt in de leer moet noodzakelijk door allerlei wind van leering weggevoerd worden.

Dikwijls wordt er gezegd, dat leerstellingen in de H. Schrift geheel op den achtergrond staan, en niet die plaats innemen die wij ze toekennen. Dit gezegd is

dwaasheid, en bewijst de onkunde der sprekers. De Bergrede waarop steeds gewezen wordt om die stelling te bevestigen, is, wel beschouwd, even leerstellig als de brief aan de Romeinen, en het heerlijk „Onze Vader” dat in den Wetgevenden Raad eener naburige Kolonie verklaard is, een geheel neutraal gebed te zijn, dat door Christen, Jood en Mahomedaan kan gebeden worden, bevat voor hem, die het eenigzins verstaat?, (want wie kan het geheel doorgronden), de gansche Christelijke leer en kan daarom slechts door een waarachtige geloovige gebeden worden. Dit te bewijzen, als er bewijs zou noodig zijn, zou mij nu te ver voeren. Genoeg om op te merken, dat ook in de Evangelien zowel als in de brieven de leer voorop staat. Vandaar ook, dat DE KERK GEROEPEN IS DE LEER TE VERDEDIGEN en zoo de volken te onderwijzen.

Die roeping kan slechts in waarheid vervuld worden als men wel verstaat wat eigenlijk gevraagd wordt. De Kerk is niet de *moeder* der leer maar de *pilaar*, die haar draagt. De Kerk leert *zelf* niet, dat wil zeggen: brengt niet voort; maar deelt slechts mede wat zij van God ontvangt. „De Trooster”, zoo zegt de Heiland, zal u indachtig maken wat *Ik* u gezegd heb”, Hieruit blijkt dat de Kerk verplicht is zich geheel en al aan het Woord Gods te onderwerpen, en die onderwerping moet volkomen zijn. Eene

nieuwe openbaring is ons nergens beloofd. Wij leven in het tijdperk der laatste dagen, dat na de komst van Christus is ingegaan, en de Kerk heeft dus niets anders te doen, dan te vragen: Wat zegt Gods Woord? Als wij dan, en terecht, groote waarde hechten aan onze belijdenis, dan is het, omdat wij gelooven dat die in alles overeenkomt met dat Woord; dat zij uit Gods Woord genomen is, en, zou het ooit blijken dat er iets in stond dat strijdig is met dat Woord, dan zou het de roeping der Kerk zijn om zonder uitstel, dat te veranderen en te verbeteren.

De heerschappij van Gods Woord gaat niet alleen over de leer, maar ook over DEN DIENST EN DE REGEERING. Het is eene genade Gods, dat dit tot nu toe in onze vergaderingen gevoeld is; dat bij het nemen van besluiten gevraagd wordt: Wat zegt de Schrift? Zoolang dit met oprechtheid gedaan wordt is de Kerk veilig, zoodra zij eigendunkelijk handelt, verlaat zij het rechte pad. Kennis van de Schrift is dus een vereischte in de Kerkregeering, en die kennis behoort gevonden te worden, niet alleen bij de leeraars maar ook bij de opzieners, ja, zelfs bij de gemeente. Kennis van de Bijbelsche geschiedenis is nog algemeen, maar kennis van Schriftuurlike kerkregeering wordt, vooral door het verwaarloozen van de brieven der Apostelen, zelden gevonden; van daar dat dwalingen zoo ge-

makkelijk insluipen, en er zoo menig maal in de kerkregeering gezondigd wordt.

Van niet minder gewicht is, dat de waarheid der LEER OOK IN HET LEVEN openbaar wordt. De Kerk, als pilaar der waarheid draagt die waarheid niet alleen, maar beleeft die ook. De Kerk beleeft, en werkt; want leven is werken. Leer en leven kunnen van elkaar niet gescheiden worden en zij zijn dit ook nooit, de leer is het beginsel waaruit de werken voortkomen. Nu moet echter wel in het oog gehouden worden, dat hier sprake is van hetgeen men waarlijk gelooft, niet van wat men meent te geloven of zegt te gelooven. Wat men waarlijk gelooft, oefent altijd invloed uit op het leven. Verkeerde leer leidt dan ook altijd tot verkeerd leven. Waar de ware leer geloofd wordt, wordt dit ook in het leven openbaar. Er gaat kracht van uit. De leer van Christus veranderde de wereld, zoodat zelfs de ongelooovigen in zekere mate deelen in het heil door Christus aangebracht. De Gereformeerde Kerk¹ zich vastklemmende aan die leer, was dan ook ten zegen. De geschiedenis leert ons wat die leer gedaan heeft voor Nederland, voor Schotland, voor Engeland, en voor Amerika. Velen, die zich nu tegen de Gereformeerde leer stellen, moeten toch erkennen, dat die leer die landen heeft groot en vrij gemaakt. DE GEREFORMEERDE LEER GAAT OVER HET GEHEELE LEVEN. Wel wordt ook

nu weder de dwaasheid verkondigd, dat de Godsdienst een zaak is, die beoefend kan worden even als ieder andere wetenschap terwijl zij toch is een zuurdesem dat het geheele deeg doorzuurt. Wij moeten het verstaan dat indien wij Gereformeerd zijn, wij dit niet alleen moeten zijn in de kerk, maar ook in de maatschappij. Wij moeten Gereformeerd zijn als burgers, als kiezers, als regeerders. Verre zij het van ons om te beweren dat de Kerk den staat moet overheerschen. Kerk en Staat zijn beide Goddelijke instellingen, die naast elkaar staan; maar de Christen, en bijzonderlijk de Gereformeerde, moet de leer der waarheid overal, ook bij de stembus, ook in de regeering des lands handhaven.

OOK IN ONZE HUIZEN moeten wij Gereformeerd zijn, vooral met betrekking tot de opvoeding onzer kinderen. De waarheid moet ook in onze huizen geleerd worden. Vooral nu wordt het onderricht in de waarheid van groot gewicht, nu de Gereformeerde waarheid van onze scholen geweerd wordt. Ons huiselijk leven moet overeenkomen met onze leer. Wij kunnen niet doen wat wij willen, wij zijn aan onze belijdenis gebonden. Deftig, eerbhaar, Godvreezend, dit moet de toonvan ons huiselijk leven zijn; want uit het Gereformeerd huisgezin wordt de Gereformeerde Kerk gebouwd. Zoo moet ook het huisgezin een pilaar der waarheid zijn.

En zou de waarheid dan ook geene plaats moeten hebben IN DE SCHOOL? Gel. Hoorders. Onze regeerders zeggen neen, en ons volk fluistert „ja,” maar gaat in praktijk samen met hen, die de leer uit de school bannen. Als Ezaü hebben wij ons eerstgeboorte-recht verkocht. Moge de Kerk, als pilaar der waarheid, hier in dit land die dwaling inzien, en wederom Gods Woord en de ware leer in triumf in de school inbrengen, waar zij toch niet kan worden gemist.

De waarheid moet OOK PERSOONLIJK BELEEFD worden. Wij moeten als personen weten wat waarheid is, en in staat zijn voor ons zelven rekenschap te geven van wat wij belijden. Wij moeten waar zijn in ons leven, God wil waarheid. Ons leven moet geen leugen wezen. Hoe dikwijls getuigt het leven van hen, die zich Christenen noemen, die zich Gereformeerd heeten, van geheel iets anders; leugen en bedrog; wereldsgezindheid en ijdelheid worden zoo menigmaal gezien. Hoe weinigen van hen, die zich Christenen noemen, zijn oprecht in weg en wandel. De dag nadert dat God de leugen zal openbaar maken. Als Jezus komt, vallen alle maskers af, ook uw masker G. Hoorders dat misschien uw aangezicht bedekt. Wel past ons dan de bede: „Heere leidt ons dan in uwe waarheid.”

En nu Geliefde Gemeente, onwillekeurig komt de vraag bij ons

op: ZAL DE GEREFORMEERDE KERK NA VIJFTIG JAAR IN DIT LAND NOG BESTAAN, en hoe zal zijn dan wezen? Als na vijftig jaar wederom hier feest gevierd zal worden, zal verre weg het grootste gedeelte van hen, die nu hier aanwezig zijn, in de eeuwigheid zijn. Ernstige gedachte. Wij staan voor de toekomst, die als eene donkere wolk voor ons ligt. Wat die toekomst geven zal weten wij niet. De toekomst is Godes, maar niet zonder bezorgdheid gaan wij die toekomst te gemoet. Toen voor vijftig jaar de Kerk alhier werd hersticht waren wij een klein en veracht hoopje; nu hebben wij eene plaats gekregen in het land onzer inwoning. Wij tellen vijftiengintig leeraren; wij hebben een school voor de opleiding, wij zijn uitgebroken ter rechter en ter linkerhand. Toen de gemeente hier gesticht werd, was het eerste kerkgebouw een huisje van palen met stroo gedeckt; nu vergaderen we in een groot en sierlijk kerkgebouw. Al die zegeningen Gods in het verleden geven ongetwijfeld moed voor de toekomst, maar toch is er vreeze. De tijden zijn veranderd. In plaats van burgers van kleine onafhankelijke staten zijn wij nu allen onderdanen van een groot wereldrijk. De stroom des tijds sleept mede. Zal de Kerk met hare eenvoudige waarheid in dezen stroom niet ten ondergaan? De stroom des tijds is sterk, maar ook die stroom wordt

door God geleid. Hij geeft de menschen de tijden in het hart. Meegaan met den tijd moet ieder. Dit is niet te ontgaan. Doch er is een tweevoudig medegaan met den stroom. Een medegaan gelijk een afgerukte boomtak, die door den stroom wordt afgevoerd, en nu hier en dan weder daar tegen den oever geworpen wordt, gelijk de stroom wil; of een medegaan als met een welbestuurd vaartuig, waarop een ervaren stuurman wordt gevonden. Zoo moet de Kerk zijn, en als wij met nederig gebed en geloovige gehoorzaamheid ons bootje den Heere toevertrouwen, dan zal hij ons kleine scheepje bewaren ten einde toe. Dat wij dan ook ons geheel en al overgeven om Hem te dienen met een oprecht hart.

Ja Gel: Broeders in de bediening, medeleeraren, ouderlingen en diakenen, ambtsdragers door den Heer der Kerk tot dat werk geroepen. Aan ons bovenal is opgedragen DE WAARHEID TE VERKONDIGEN, voor de waarheid te strijden en te waken. Onze roeping is eene heerlijke roeping, maar eene roeping, die veel eischt. Zullen wij de waarheid verdedigen, dan moet die gekend en beleefd worden. De gemeente heeft recht om van hare voorgangers te verwachten verlichting in de waarheid, en tenzij wij in de waarheid te huis zijn, kunnen wij die niet geven. Ook leeraren moeten steeds meer verstaan, dat Gods Woord het groote

schathuis is waaruit wij nieuwe en oude dingen moeten voortbrengen. Het is het wapenhuis waarin de wapenen gevonden worden, die ons in den strijd tegen de leugen dienen moeten. Laat de studie van Gods Woord toch altijd zijn en blijven onze hoofdstudie. De gemeente moet gevoed worden door dat Woord. Daarin is de melk voor de kinderen, en de vaste spijs voor de volmaakten. Bovenal wordt van ons geëischt dat wij onze leer versieren met eene heilige wandel. Het leven van den leeraar moet zijn een voorbeeld voor de gemeente, zijn huis een priesterlijk huis, dat rein en zuiver moet wezen. Heerlijk is het als wij met den Apostel kunnen zeggen „Wees mijne navolgers, gelijk ik van Christus.” God stelle ons door Zijne genade daartoe in staat.

OUDERE BROEDERS IN DE BEDIENING, die al jaren de Kerke Gods hebt gediend. Zekerlijk dikwijls zijn wij teleurgesteld in onze verwachtingen, maar ook dikwijls hebben Gods zegeningen onze verwachtingen overtroffen. Dat wij gemoedigd voortgaan, wetende dat onze arbeid niet ijdel zal zijn in den Heere. En Gel. Jeugdige Broeders! Opgevoed in de kerk waarin gij als dienaars Gods werkzaam zijt. Hebt die Kerk lief. In menig opzicht is de arbeid in onze kerk zwaar en moeilijk, voor het vleesch niet begeerlijk, maar God te dienen in eene Kerk, die de waar-

heid lief heeft is geene geringe zaak. Weest dan getrouw in dien dienst en de zegeningen Gods zullen niet ontbreken.

Gel. Gemeente. Waarlijk deze gemeente heeft recht om feest te vieren. Zij mag als Jeruzalem van ouds uitroepen: „Wie zijn deze, die daar komen, gevlogen als eene wolk, en als duiven tot hare vensters.” Hoe klein was uw begin en nu ziet gij eene schaar van dochteren rondom u. Gedenk dan ook steeds dat gij moeder-gemeente zijt, en uwe dochteren moet voorgaan in alle waarheid en godzaligheid. Wees een voorbeeld voor de kerken in dit land, gelijk het eene moeder betaamt. Wij zien op u en God ziet ook op u. Te Rustenburg heeft God verlossing geschonken. Dat Rustenburg die zegen dan ook waardeere.

En nu tot allen een afscheidswoord: STRIJDT VOOR DE WAARHEID, beleef de waarheid. Ons volk, ons land onze kerken hebben mannen noodig, die de waarheid liefhebben en voor Gods waarheid durven uitkomen. God geve dat er steeds meer en meer zulke mannen gevonden mogen worden, dan zal ons land bloeien en waarlijk groot worden.

AMEN.

Bij deze gelegenheid werd gezongen Psalm 122.

Gezongen Ps. 118: 1 & 2.

Ps. 66: 4 „ 5.

Ps. 122: 2 „ 3.

DE TWEDE DAG.

Donderdagmorgen waren weer allen vergaderd onder de breede takken van de historische boom — wel een beeld van de Geref. Kerk, die ook na 50 jaar haar takken breed over het land heeft uitgeslagen.

Telegrammen en brieven van gelukwensching werden voorgelezen van de Herv. Kerkeraad te Potchefstroom, en verder van onze Kerkeraden en gemeenten te Middelburg K.K., Steynsburg, Bethulie Philippolis, Barkly Oost en Dordrecht en Philipstown, alsook van partikulieren als Gen. Botha, WelEd. heer P. Grobler, Ds. P. C. Snijman, G. Kruger, Oud. Botha (Standerton) en de heer Koomans (Potchefstroom).

Ds. L. J. DU PLESSIS

als de oudste predikant na Prof. Cachet sprak ons toe, na Ps. 77 voorgelezen te hebben. ZEerw. vertelde in het kort wat onmiddellijk vóór en wat met de stichting gebeurde; welk standpunt de Geref. Kerk in die gedenkwaardige dagen innam en hoe miskenning en smaad daarvan het gevolg waren. Wij zouden deze kostelijke woorden hier zeker volledig hebben teruggegeven, ware het niet dat de redenaar als stof was aangewezen hetgeen hij en anderen in ons GEDENKBOEK verhaald hebben. Daarheen verwijzer wij in dit verband de belangstellende lezer.

Diep trof ons de vraag van ZEerw.: God heeft grote dingen

aan ons gedaan, dat is zeker — zoo riep hij uit; maar is er ook nu ware blijdschap?

Nu begon het weder te regenen en wij verhuisden naar het kerkgebouw, waar nog twee van de oudste broeders leraren optraden.

Ds. W. J. SNIJMAN

beklom nu de kathedr, liet zingen Ps. 87:1 en sprak over 1 Cor. 3:9 v.v. het volgende:

Wij gedenken heden het 50-jarig bestaan van de Geref. Kerk in Z. Afrika. De vorige spreker heeft ons daar onder de boom, waar men voor 50 jaar vergaderde, verteld hoe het plaats vond. Laten wij nu eens onderzoeken wat er eigenlijk op die gedenkwaardige dag gedaan werd. Werd daar een nieuwe kerk gesticht; was wijlen Ds. Postma de stichter van een nieuwe kerk in ons werelddeel? Zo willen sommigen het voorstellen, maar wij zeggen neen. Daar is geen nieuwe kerk gesticht — daar werd ook niet bedoeld scheuring te maken in de kerk van Christus noch eene sekte te vormen, zooals hem door sommigen werd nagegeven; maar daar werd onder die boom besloten weder te keren tot het fundament eens voor altijd voor de Christelijke kerk gelegd; zooals wij u voorgelezen hebben 1 Cor. 3:11 tot 14. „Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.” Dat fundament is gelegd door de Apostelen des Heeren overal waar zij ge-

meenten hebben gesticht, zoals Paulus van zichzelf met betrekking tot de gemeente van Corinthe zegt: „Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe, hoe hij daarop bouwe.” Onze vaders hebben dus niet hier een fundament gelegd voor een Geref. Kerk maar zij zijn tot HET FONDAMENT TERUGGEKEERD — of liever gezegd — zij zijn weder begonnen hoger te bouwen op, wat volgens Gods woord vroeger door de Hervormers en de Dordtsche vaders op dat fundament gebouwd is geworden. Daarom mogen wij ons niet noemen naar de groote mannen die God gebruikt heeft om zijne gemeente weder tot het fundament te brengen, en die daarop voort gebouwd hebben. Wij mogen ons Calvinisten noemen in zooverre als wij ons willen onderscheiden van andere richtingen in de Christelijke Kerk, zoals b.v. de Luthers en enz. maar niet omdat wij onze leer van Calvyn zouden hebben. „Niemand roeme op mensen, want alles is uwe” hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Petrus — en hier mogen wij bijvoegen: hetzij Calvyn, hetzij Postma — wie zijn zij anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt. Zij zijn dus niet — eigenlijk gesproken de oprichters en stichters van kerken; maar dienaars die God verwekt en gebruikt heeft, om op het fundament te

houwen, en waar men begon af te wijken, weder de gemeente tot het fundament terug te brengen. Dat is het, wat volgens onze overtuiging voor 50 jaar hier ter plaatse door Prof. Postma gedaan werd.

Let nu op wat de Apostel zegt van het fundament, dat gelegd is eens voor altoos; — het is Christus. Daar is dus maar een fundament voor het groote godsgebouw — voor zijn geestelijke tempel waar Hij in woont n.l. Christus. Op dat fundament wordt de gemeente als tempel Gods gebouwd, zoals de Apostel zegt: „Gods gebouw zijt gij”. Op dat EENIG FONDAMENT MOET ALLEEN gebouwd worden, anders bouwt men een valse Kerk. Op dat fundament moet voortgebouwd worden; niet gedurig weder bij het fundament beginnen met voorbij zien van wat naar het woord Gods door verleden geslachten op het fundament gebouwd is, waartegen wij vermaand worden Hebr. 6: 1, 2. Wij moeten voortvaren tot de volmaaktheid — voortbouwen opdat het gebouw zijn voltooiing eindelijk bereike. Daar moet dus niet zijn een gedurig beginnen van het fundament af, zoals sektemakers drijven, met voorbij zien van wat de H. Geest al de eeuwen in de kerk tot stand gebracht heeft. Maar daar moet ook niet een stilzitten bij het fundament zijn met een gedurig beroep op de vaders, alsof zij het werk nu geheel hebben afgedaan en daar

niets meer bij mag komen. Zulke een zelfvoldaanheid is zeer gevaarlijk. Des Heren tempel, des Heeren tempel zijn wij” was de zeer laakbare roem van Israels diep vervallen kerk. Laten wij toch hiertegen ernstig waken.

Op dat fundament MOET VOORT GEBOUWD worden; laat mij U daaraan herinneren, gij opzieners der kerk, en inzonderheid gij bedienaars des Woords. Het fundament—Christus is machtig voor een groot gebouw; het is door God zelf gelegd, breed en sterk opdat daarop eeuwiglijk gebouwd zal worden tot in den hemel naar Ps. 89: 1. Maakt dus geen bekrompen gedachten van Christus als Zaligmaker. Acht niet het gebouw hoog en groot genoeg voor dat fundament. Bouwt voort en roept allen tot Hem; want dat fundament is gelegd voor een wereldgebouw— dat is bestemd om eens de gehele wereld te bevatten. Acht dus niet zo spoedig dat gebouw voltooid; maakt van uw kerk geen lage hut, maar bouwt voort opdat het gebouw altijd meer verrijze.

Op dat fundament moet met de RECHTE BOUWSTOFFEN GEBOUWD worden.

Dat is: de leer, dienst en tucht moeten naar Gods woord zijn, en niet naar menselijk goeddenken. Wat naar Gods woord is wordt genoemd: „goud, zilver en kostelijke stenen”. Dat werk zal eeuwig blijven bestaan, en degenen, die zo gebouwd hebben zullen een genadeloon — boven eeuwige

zaligheid—ontvangen. Die echter — „hout, hooi en stoppelen gebouwd hebben” dat is menselijke leringen, waarvoor geen grond in het woord is,—zullen, als zij toch gelovigen zijn wel zalig worden, maar als door vuur, en hun werk zal verbrand worden; zij zullen dus geen loon ontvangen.

Daarom ten slotte: Bouwt gij op het fundament? Bouwt gij voort? Bouwt gij met de rechte bouwstoffen? Dat is: bouwen wij naar de regelmaat van het Evangelie, in den geest van Christus? Zyn wij tevreden beginselen—zuivere beginselen—te hebben en te belijden, of zoeken wij die ook in praktijk te brengen? Beginselen zonder beoefening zullen de kerk niets baten.

Geve de Heere ons genade om op eene Hem welbehagelijke wijze voort te bouwen, volgens hetgeen voor 50 jaar door onze vaderen hier ondernomen werd.

DS. P. POSTMA B.A.

was toen aan het woord.

Z.Ew. las 1 Cor. 15: 58. „Zoo dan mijne geliefde broeders zij standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.”

Daarna sprak Z.Ew. als volgt: Het is mij een heerlijk voorrecht ALS DE OUDSTE ZONNEN van Ds. D. Postma die weder de Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika op een zuiveren grondslag hersticht heeft op dezen gedenkwaardigen

dag een woord tot u, feestgenoten, te richten.

Heden wordt voor onze oogen vervuld wat onze vaders niet aanschouwd hebben, maar geloofd hebben. Heden wordt bevestigd het woord van Paulus door ons aangehaald. Zij wisten dat hun arbeid in den Heere niet ijdel zou zijn. Dat hebben zij geloofd dat het werk des Heeren bekroond zou worden met zijnen zegen en heerlijke vruchten in de toekomst zou voortbrengen, anders waren zij nimmer dat werk begonnen. Op dien dag toen onze vaders onder de seringboom vergaderd waren, en het zoover gekomen was dat hunne namen zouden ingeschreven worden, toen waarschuwde Ds. D. Postma degenen die zich aanmeldden om weder de GEREFORMEERDE LEER TE HERSTELLEN en de Kerk te zuiveren, en daartoe hunne namen zouden laten inschrijven, en zeide: Zoo zij vrijmoedig voor hun geloof uitkwamen, waren er vele zwaarigheden te duchten, en deed hen vele gemoedelijke vragen, hen beproevende of zij bereid waren in dezen weg achter den Heer te komen, zijn kruis op te nemen en Hem vroolijk na te dragen. Zoo ze dat niet kenden moesten ze liever achter blijven en zich niet bij de gemeente voegen. Daarop traden degenen die hier tot eene gemeente gesticht werden vrijmoedig toe, want zij waren overtuigd van harte, zij hadden een vast beginsel. En

ziet heden: dat werk is niet beschaamd geworden na 50 jaren. De vaders wisten volgens het woord van Paulus dat hun arbeid niet ijdel zou zijn in den Heere. En waarom wisten zij dat, omdat zij standvastig waren in het geloof, omdat zij een vast beginsel hadden. Zij kenden de waarheid die zij beleden. Daarom waren zij niet bevreesd. Het beteekende in die dagen iets om standvastig uit te komen voor het Gereformeerde beginsel. Men moest toen soms bijna alleen staan, en om alleen te staan moet men ten volle van zijn beginsel overtuigd zijn. Dit kwam duidelijk uit in eenige andere distrikten waar er slechts enkelen waren die weer de Gereformeerde belijdenis hoog hielden. Zoo denken we aan een onzer ontslapene leeraren, M. P. A. COETZEE die met zijn broeder in Lijdenburg eerst de eenigen waren die stredden voor de Gereformeerde waarheid tegenover een gansch distrikt, dat hen vijandig was en veroordeelde. Uit Lijdenburg trokken zij herwaarts alleen op, toen de ware kerk hier weder gevormd was. Op dezen dag worden wij aan dit alles herinnerd, en wordt ons door de herdenking der geschiedenis, toegeroepen „Zijt dan standvastig, onbeweeglijk.” Wij vreezen, als wij op het tegenwoordig geslacht acht geven. Ons ontbreekt in menig opzicht die standvastigheid, die besliste overtuiging gegrond op het ware beginsel, die bij de vaders gevon-

den werd. En waarom is het al zoo, omdat bij ons de KENNIS MENIGMAAL ONTBREEKT. Terecht zegt de Profeet „mijn volk gaat verloren omdat het geen kennis heeft.”

Er was meer kennis Gods en al zoo ook meer ware godsvrucht bij de vaders dan bij ons. In onze tijden is er meer algemeene kennis en wetenschap dan in die dagen, maar de vaders hadden meer kennis der waarheid. Zij hadden niet vele geschriften als in onze dagen, maar zij waren beter te huis in Gods Woord. Zij kenden de rechtzinnige schrijvers, en daarmede waren zij elk ogenblik gereed zich te verdedigen en getuigenis der waarheid af te leggen. Zal onze kerk eene gezegende toekomst te gemoet gaan, en zal eens weder na 50 jaar over ons bevestigd worden het woord van Paulus „uw arbeid zal niet ijdel zijn in den Heere,” dan moet de kerk zich beijveren dat ER MEER KENNIS DER WAARHEID bij onze leden gevonden worde. Daartoe moeten krachtige pogingen aangewend worden om het Catechetisch onderwijs in de gemeenten te bevorderen. Daartoe moeten wij allen onze krachten aanwenden, leeraren, opzieners en gemeenteleden—een iegelijk met de gaven ons geschonken. Indien het onderwijs in de waarheid verzuimd wordt is er zeker verslapping, achteruitgang en ook eindelijk verval.

Vanwaar komt het ook dat er

er WEINIG IJVER voor de dienst des Heeren is, en de opwekking van Paulus niet betracht wordt „overvloedig te zijn in het werk des Heeren.” Ook dit komt door gebrek aan kennis. We kennen de waarde van het kostbaar kleinood der waarheid niet, en daarom getroost men zich ook niet gemakkelijk opoffering daarvoor. De vaders hadden alles over voor de dienst des Heeren, omdat de waarheid hen dierbaar was.

Mogen wij als Gereformeerde kerk in dezen onze roeping beter gevoelen en op allerlei wijze met de gaven ons geschonken krachtig arbeiden, opdat de ware kennis meer bevorderd worde in onze gemeenten. Dan zullen we deelen in het heerlijk bewustzijn der vaders, dan zal het woord van Paulus „Uw arbeid zal niet ijdel zijn in den Heer,” ook over ons bevestigd worden.

HET KINDERFEEST.

In den namiddag vergaderden de kinderen en jongelieden in de kerk, daar de middagdienst meer in 't bijzonder voor hen was bedoeld.

Nadat Ds. J. A. du Plessis van Reddersburg de bijeenkomst geopend had, verzocht de plaatselijke leeraar de oude broeder Roetz (die de oudste in de gemeente is en tegenwoordig was toen de samenkomst tot de stichting onder de seringboom gehouden werd), een woord tot de kinderen te spreken. De grijze

vader vertelde wat door de vaders werd gedaan; naar zijne woorden werd met aandacht geluisterd; evenzoo gretig werden de woorden opgevangen toen twee andere oude broeders C. du Plessis en H. Kruger spraken; de laatste broeder deed eenige mededeelingen van de geschiedenis onzer Kerk in de K. Kolonie.

Prof. Cachet wilde ook wat zeggen toen die oude vaders gesproken hadden, „Want” zei hij „een oude man is net een kind: als hij een ander hoort spreken wil hij ook zelf spreken.” Op zeer ernstige wijze bepaalde spreker de aandacht van allen bij het woord „gedenk aan uwen Schepster in de dagen uwer jongelingschap eer dat de kwade dagen komen.” Die oude vaders die pas gesproken hebben schijnen voor de kinderen van zoo weinig beteekenis en toch kende hij ze als mannen in hun kracht; zoo wordt de mensch gebroken door ouderdom; daarom moeten de kinderen steeds dat ernstige woord onthouden.”

Daarna sprak Ds. N. van der Walt van Middeburg, Transvaal, de kinderen toe. Op onderhoudende wijze maakte hij 't hun duidelijk wat wij zullen zijn als wij eens groot worden; de karaktertrekken ontwikkelen zich meer en meer totdat zij een vasten vorm aannemen; daarom moet het kwade reeds vroeg in zijn groei verhinderd worden.

Gelegenheid werd toen gegeven aan Prof. F. Postma, die naar

aanleiding van 1 Tim. 4: 16 kortelijks de woorden van den apostel verklaarde, aantoonende dat leven en leer nauw samenhangen, dat het noodzakelijk is de leer, die de Geref. Kerk belijdt, te kennen, want zoodoende kan er acht op zichzelf gegeven worden; niet alleen te kennen, maar ook daarin te volharden voor eigen behoudenis en de behoudenis van degenen die ons horen.

Eindelijk nam Prop. D. du Plessis het woord. Hij sprak namens de studenten der Theol. School, welke hij in herinnering bracht naar aanleiding van het woord: „Bewaar het pand u toebetrouwd.” Er moet conservatief bewaard worden; steeds moet er gewaakt opdat in de Theol. School mannen komen die de leer der Geref. Kerk van harte aannemen; maar progressief moet anderzjijds het toevertrouwd e meer uitbreiding ontvangen. Het werk, door de vaderen begonnen, moet niet alleen voortgezet maar hoger gevoerd worden. De Theol. School moet de liefde hebben inzonderheid van de kinderen en jongelieden.

De verrichtingen werden met dankgebed door Ds. J. du Plessis gesloten. Na de dienst gingen al de kinderen op uitnodiging naar de pastorie, waar de plaatselijke leeraar ze onthaalde op allerlei lekkernijen.

In de dankstond des avonds trad Dr. Los als voorganger op: Z.Ew. nam tot tekst Psalm

89 vs. 39: „Maar mijne goeder-tierenheid zal ik van hen niet wegnemen, en in mijne getrouwheid niet feilen.” Na eene korte inleiding, waarin het doel van den Psalm werd uiteengezet, n.l. dat Israëls ontrouw wel de roede noodig maakte, doch Gods verbondstrouw niet te niet deed, vatte Z.Ew. zijn tekst samen in deze hoofdgedachte, dat Gods trouwe liefde een ONBETWISTE ERFENIS is van de kinderen des verbonds. Deze erfenis wordt bestreden door onze zonden, want het verbond met God eischt waarheid en trouw. In 2 Samuël 7 vs. 15 wordt Gods verbond met Saul genoemd, als voorbeeld van een verbond, dat door 's menschen ontrouw is verbroken. Het verbond met David, waarvan de dichter zingt, is een zoutverbond, omdat Christus als Middelaar zijne zonden bedekte door gerechtigheid en hem door zijn Geest staande hield in de verbonds gehoorzaamheid. Alzoo is ook Gods verbond met Zijne Kerk op aarde een onveranderlijk verbond, omdat Christus haar hoofd is. De doodigheid der Middeleeuwen en de eigengerechtigheid in de 18e. eeuw werd bezocht met de roede, maar om zijn verbondstrouw leidde God zijne kerk uit door de Reformatie der 16e. en der 19e. eeuw. Onze kerk moge zwak zijn als David, steunende op Gods verbondstrouw heeft zij EEN HEERLIJKER TOEKOMST DAN DE SAULS, met wie het

verbond verbroken is door ontrouw en ongehoorzaamheid aan Gods heilig Woord. Onze erfenis wordt gehandhaafd door God zelf. Al slaat Hij Zijne kerk met de roede, Zijn vaderhart is onveranderlijk. Zijn naam is Jehova, d.i. handhaver van Zijn wezen. Daardoor komt het, dat tijdens afdwaling op remonstrantsche bijpaden er nog geref. leeraars over gebleven zijn, door wie de Kerke Gods weder werd opgebouwd, gelijk in dit land door wijlen Prof. D. Postma. Daaruit is het te verklaren, dat wij, het nakroost dier geref. vaderen op dit feest mogen spreken van eene vijftigjarige zuivere bediening des Woords en der Sacramenten en van de vrije handhaving der tucht in Gods kerk naar den eisch der H. Schrift gedurende een halve eeuw. Onze erfenis is een verbondszegen, die bij den voortduur trouw eischt van de erfgenamen. Wij mogen daarop niet doorzondigen, dat God getrouw blijft, want Zijne roede kan nogmaals

ontwaken. Wat ons dan te doen staat? Biddende om de genade des Heiligen Geestes, trouw te zijn aan de heilige beginselen der Schrift voor het kerkelijk leven. Wij als leeraars en opzieners behooren trouw te zijn in het leeren en vermanen zonder aanzien des persoons. Als leden behooren wij dagelijks de wacht te betrekken bij het beginsel voor huisgezin en kerk, voor school en maatschappij, dat is: God in alles te eeren. Dan geeft deze erfenis des verbonds ons recht om te roemen: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?

Hierna beklom Prof. Cachet de kansel om leeraar, kerkeraad en gemeente te danken voor de gulle ontvangst, waaraan wij nog toevoegen een betuiging van onze erkentelijkheid jegens de gastvrouw, mevr. de Jager, die velen onzer zóó aangenaam logeerde.

Alles was nu afgelopen.

Als dankbare zonen van dierbare vaderen keerden we huiswaarts.

18 JUN. 1954

54/2927